د. زاهیر سوران
پسپۆری نەخۆشییە درمەکان
پسپۆری پزیشکی گشتی
ستۆکهۆڵم

ڕۆژنامەی خەبات سەرچاوەیەکی نازانستییە !!

هەمووان ئەو ڕاستییە باش دەزانن کە ئەمڕۆ بە هۆی پێشکەوتنی تەکنەلۆژیاو ئینتەرنێتەوە زۆر کەس ، ڕێکخراو و دەزگاکانی ڕاگەیاندن (ڕۆژنامە ، گۆڤار ، تی ڤی) وەك سەرچاوەیەکی بڵاوکردنەوەی زانستی و ڕاگەیاندن توانیویانە سوود بە دانیشتوان بگەیەنن و لە زۆربەردا ڕۆژنامەی ئەلەگکترۆنی سوودێکی باشی گەیاندووە جگە لەوەی کە توانیویەتی ژینگەی وڵات بپارێزێت و خەرجیش کەم بکاتەوە .

لە لای ئێمە تا ئەمڕۆ دەزگاکانی ڕاگەیاندن بە دەیان ڕۆژنامە و گۆڤاری بیٚ سەروبیٚ بەر کە کاغەزەکانیان ژینگەی وڵاتیان پیس کردووە هەر لە بەر بیری تەسکی حیزبایەتی و خۆبردنە پیشەوە ، ماستاوساردکردنەوە بۆ بەرپرسە بێتواناکانیان و ناتوانن ڕاستگۆیانە وبە دەست پاکییەوە پەیامی ڕۆژنامەوانی کە زۆر پیرۆزە وەك خۆی بگەیەننە جەماوەر . هەرکاتێك هەواڵەکان بە دەستکارییەوە گەیشتەنە جەماوەر ئەوسا نائارامی و نیگەرانی پەیدا دەکات و پێویستە بەر پرسیاران سنوورێکی بۆ دابنێن .

ناوبەناو ڕۆژنامەی **خەبات** ئۆرگانی پ د ك مانشێتێکی زەق دەنووسێت بیٚ ئەوەی لە ناوەرۆکی نوسینەکە بگات و بکۆڵێتەوە و کوێرانە بڵاوی دەکەنەوە . ماوەیەك لەمەوبەر مریشك فرۆشێکی سلێمانی بەشێکی لە لاپەرەکانی ڕۆژنامەی ناوبراوی داگیرکردبوو هەرچەندە ئەوە کاری ئەو نەبوو ناوبەناویش لچی لە زانستی پزیشکی یەوە وەردەدات ، بەڵام لەبەر ماستاو مامەحەمەچێتی نەیان دەتوانی دەست بەرداری بن پاش ئەوەی چەندان گیروگرفتی بۆ نانەوە (سەیری ئەرشیفی کوردستان نێت ، سەرچاوەکانی خەبات شێخوالڵەیە، بکە) ئەوسا تێگەیشتن کە چەندە زیانی پیٚ گەیاندن .

پاشتر ماوەی زێدەتر لە 6 مانگ نێوی ئینگلیزی ڕۆژنامەکە بە ناتەواوی دەردەکەوت بیٚ ئەوەی کاکی سەرنووسەر یان کاکی خاوەن ئیمتیاز سەیری دوا لاپەڕە بکەن هەمیشە لەبری **Xhabat** تەنیا **Xhaba** دەنووسرا ، کاتێك ئاگادارم کردنەوە لەبری سوپاس نامە زۆر بە بوخزوکینەوە ڕەخنەکەیان وەرگرتم و ئیتر لەو ڕۆژەوە ئەو نووسینە زانستیانەی دەمناردن بۆ خەبات بڵاوناکرێنەوە !!

ئەوانە لە لایەك ، لە هەموویان ناخۆشتر و دڵتەزێن تر لە ژمارەی ئەمڕۆدا 7 ی ئۆکتۆبەری 2006 لەسەر لاپەڕەی یەکەمی ڕۆژنامەی خەبات نووسراوە کە 16 حالەتی نەخۆشی ئەیدز لە سۆران !

ل14 شۆڕشی ئەیلوولی مەزن، ل14 ئەوروبەری گرتەوە.

16 حاڵەتی نەخۆشی ئایدز لە سۆران

PNA: سەرچاوەیەک لە بەشی تاقیگەی نەخۆشخانەی سۆرانی گشتی ڕایگەیاند، کە لە 1/1/ 2005 تاکو 2006/10/1 لە کاتی تاقیکردنەوەی نەخۆشەکان 16 حاڵەتی نەخۆشی ئایدز لەجۆری Hbs پۆزەتیڤ بە دیار کەوتووە . لەم بارەیەوە عیمن حمدامین بەڕێوەبەری بەشی تاقیگە لە نەخۆشخانەی سۆرانی گشتی ڕایگەیاند کە لە ماوەی ساڵێک و 10 مانگ دا لە ژووری تاقیگەی نەخۆشخانەدا 16 حاڵەتی ئایدز ئاشکرابوونە کە هەموویان لە جۆری (hipatites.B.Virus) بوونە.

ئەم سەرچاوەیە ئەوەشی ڕوونکردەوە، کە بڵاوبوونەوەی ئەم نەخۆشییە لە ڕێگەی گواستنەوە لە کەسێکەوە بۆکەسێکی دیکە پەیدابووە و هەموو ئەوکەسانەشی کە تووشی ئەو نەخۆشییە بوونەتەوە لە دەرەوەی وڵات گەڕاونەتەوە بۆ بەرهێنانی مۆڵەتی نیشتەجێ بوون ڕەوانەی نەخۆشخانەکان کراون. چونکە ئەمجۆرە کەسانە دەبێ بۆ چارەسەرکردن لە کەسانی دیکەی کۆمەڵگا جیابکرێنەوە، چونکە مەترسی بڵاوبوونەوەی زۆرە.
ل14

لاپەرە 1 ی ڕۆژنامەی خەباتی ڕۆژی 7 ی ئۆکتۆبەری ساڵی 2006

ئەو کەسەی کە ئەو نووسینە دەخوێنێتەوە راستەوخۆ تێدەگات کە بەرپرسی مانشێتەکە وەك ئەو کۆلکە نووسەرەی خەبات وایە کە پاش ئەوەی چەندان ساڵ لە ستۆکهۆڵم ژیا وەلێ رۆژێك لە رۆژان کتێبخانەی ئەم ستۆکهۆڵمەی نەبینی یان ئەوەتا ئەومیش مریش فرۆش بووە دەنا دەبوواتە نەخۆشی ئەیدزی لە نەخۆشی زەردوویی جودا بکردایەوە .

یان ئەوەتا ئەوە برادەرەی تاقیگەی سۆران مەبەستی لە نەخۆشی زەردوویی بووە و بە هەڵە زانیاری داوەتە خەبات و لە هەردوو سێ بارەکەدا نەدەبوو ئەو هەڵە گەورەیە بەسەر خەبات دا تێپەڕ ببێت .

لەبەر ئەوەی کاتێك تێستی خوێن بۆ تووشبوویەکی ڤایرۆسی HIV دەکرێت ئەوسا ئێمە دژەتەنی دژی ڤایرۆسیHIV مان دەست دەکەوێت و زانستیاننە بەو کەسانە دەڵێن تووشیبوو بە ڤایرۆسی ناوبراو وەلێ زانستییانە جیاوازییەکی زۆر لە نێوان تووشبوون بە ڤایرۆسەکە و نەخۆشی ئەیدز هەیە .

کاتێك تێستی ڤایرۆسی زەردوویی بۆ نەخۆشێك دەکرێت و پاشتر دەسەلمێنرێت کە مرۆ دژەتەنی دژی ڤایرۆسی جۆری B ی پۆزەتیفە ئەوسا دەڵێن ئەو کەسە **تووشی زەردووی** بووە .

بە پێی مانشێتەکە ئەوانە تووشی ڤایرۆسەکە بوون دەبووایە دژەتەنی ڤایرۆسی HIV یان پۆزەتیف بووایە ، بەلام بە پێی ناوەرۆکەکەی ئەو کەسانە دژەتەنی ڤایرۆسی Hapatitis B virus یان پۆزەتیفە ، واتە تووشی زەردوویی بوون ، ئەرێ کاکی سەرنووسەری خەبات کامیان راستە ؟؟؟

هیوادارام ئەو کەسەی بەرپرسیاری ئەو هەڵە تۆقێنەرەیە سزابدرێت لەبەر ئەوەی کە ئەمە یەکەم جار نییە لاپەڕەکانی ئەو رۆژنامەیە هەواڵی بێ سەروبەری نازانستییانە بلاودەکەنەوە کە زۆر لە راستی و زانستی ئەو سەردەمە جیاوازە و دەبێتە هۆی تۆقاندن و نیگەرانی دانیشتوان بە تایبەتی کەسانی پسپۆڕ لەو بوارەدا .

ئەز وەك پسپۆرێکی ئەو بوارە کە ماوەی زێدەتر لە 15 ساڵانە سەرقاڵی نەخۆشی ئەیدز و نەخۆشییە درمییەکان م رێگا نادەم چی دی کۆلکە رۆژنامەنووسێك کە نە مانای رۆژنامەنووسی دەزانێت و نە رۆژێك لە سەر کورسی کۆلێژی راگەیاندن دانیشتووە و کارتێکی رۆژنامەنووسانی کردۆتە ملی ئەو زانستە پیرۆزە سەقەت بکات و راستییەکان بشێوێنێت .

پێویستە لێپرسینەوە هەبێت ، دەنا گەر بەردەوام خەریکی بلاوکردنەوەی هەواڵی ناراست و نازانستیانە بن ئەوا سیستەمە هێندەی بەبەرەوە نەما و هاکا ڕما و ئێوەش بەرپرسی سەرەکین .

لە کۆتاییدا هیوادارم وەزیری رۆشنبیری کاك فەلەکەدین کاکەیی لێکۆڵینەوەیەك لە مەڕ ئەو رۆژنامەیەوە بکات وسزای بەرپرسیاران بدات لەبەر ئەوەی رۆژێك لە رۆژان خۆشی لە شاخ و لە شاریش راستۆگایە وبە ئەمانەتەوە کاری لەو رۆژنامەیەدا کردووە .